A sátán és ügynökei

Az Orbán-kormány – mint számos más kérdésben – a drogügyben is felrúgta az 1989–90 óta megvolt pártközi, társadalmi konszenzust, és gyökeresen átírta a jogszabályokat. A drogfüggők „kezelése" elsősorban hatósági ügy lett. A megelőzés helyett a szankciók kaptak prioritást, egyaránt büntetve a drogkereskedőt és a neki áldozatul esett fogyasztót. Jellemző, hogy az ISM pályázatát egy olyan kábítószer-enciklopédia nyerte, amely eredetileg nem orvosok, pedagógusok, szülők, hanem rendőrök és polgárőrök számára készült. Akik a liberalizáció-kriminalizáció ellentétpárjában gondolkodnak, nem ismernek árnyalatokat, nem tesznek különbséget bűnöző és áldozat, organikus és szintetikus drogok, lágy és kemény szerek között. Holott a drogfogyasztás kriminalizálásának nemcsak a liberalizálás, hanem a dekriminalizálás is értelmes alternatívája lehet. Ennek lényege, hogy a fogyasztót áldozatnak és nem bűnözőnek tekintik. Erre sok példa van. Nemcsak a legfejlettebb északi államok, de Olaszország és Görögország jogszabályai sem büntetik a fogyasztókat. Az Orbán-kabinet a drogmegelőzés kidolgozásával az Ifjúsági és Sportminisztériumot bízta meg. A megelőzés terén kétségtelenül történt is előrelépés. Az ISM illetékes helyettes államtitkára, Topolánszky Ákos azonban önmagával hasonlott meg, amikor kormánytisztviselőként elfogadta a fogyasztást börtönnel szankcionáló paragrafust, hiszen egy korábbi nyilatkozatában ő is úgy vélte: „nagyon fontos lenne, hogy megszűnjenek a drogokat övező negatív mítoszok, amelyek akadályozzák, hogy kezelésben részesülhessenek a drogosok. Hazánkban egy kábítószerfüggő úgy jelenik meg a közvélemény előtt, mint az összes negatív tulajdonság hordozója. A társadalom megbélyegzi a drogost, ahelyett, hogy a gyógyulását segítené elő". Szegény Topolánszky magamentésként számos fórumon védekezett azzal, hogy senki nem került négy év alatt kábítószer-fogyasztás vádjával börtönbe. De hát akkor minek kellett a törvény? Ez olyan, mintha „papíron" bűncselekmény lenne ugyan a kocsilopás, de senki nem kerülne dutyiba érte. Jogfilozófiai értelemben a kérdés az, bűncselekmény-e az önpusztító cselekedet vagy életvitel? Ha igen, akkor nemcsak papíron kell szankcionálni, ha nem, akkor papíron se. A jelenlegi törvény betűje és szelleme szerint az is büntetendő, aki csak magának okoz kárt. Ezen az alapon az öngyilkossággal kísérletezőket, az önveszélyes ideg- vagy elmebetegeket, alkoholfüggőket is rács mögé kellene küldeni a gyógykezelő intézmények helyett. A drogtörvény bizony még papíron maradva is növeli a drogosok kiszolgáltatottságát, stigmatizálja őket, csökkenti gyógyulási hajlandóságukat, együttműködési készségüket. Lehet persze statisztikákat lobogtatni, hogy kevesebb az ismertté vált drogfüggők száma. Ez azonban nem azt jelenti, hogy kevesebben drogoznak, hanem azt, hogy egyre többen félnek felfedni szenvedélybetegségüket, tartva a hatósági vegzatúrától.

Megfontolandó lenne bizonyos drogfajták ellenőrzött és szabályozott terjesztésének engedélyezése. Ez a felvetés a honi jobboldalon tabu. A ködös Albionban viszont a Konzervatív Párt politikusa javasolta bizonyos cannabisszármazékok legalizálását. Előrebocsátom: valamennyi drog károsítja a szervezetet, így természetesen hosszú távon a marihuána szívása is jár bizonyos fokú egészségkárosodással. De ellentétben, mondjuk, a heroinnal, nem okoz fizikai, csupán a fogyasztás gyakoriságával egyenes arányban növekvő pszichés dependenciát. A heroinélvező teste úgy követeli a drogot, mint a levegőt és vizet, így számára életszükséglet az „anyag" beszerzése. Elveszti önkontrollját, nem ura cselekedeteinek, egy lövésnyi dózisért képes csalni, lopni, ölni is. Vagyis szenvedélye nemcsak önmagára, hanem a társadalomra is fokozottan veszélyes. Naponta egy marihuánás cigaretta viszont nem veszélyesebb, mint húsz-harminc szál hagyományos „bagó". Ráadásul gazdaságosabb is: egy spangli hatása négy-öt óráig kitart, míg egy nikotinistának ugyanennyi idő alatt nyolcszortízszer is rá kell gyújtania. A marihuána hatásmechanizmusát, jellemzőit tekintve közelebb áll a legális drogokhoz (nikotin, kávé, alkohol), mint a jogosan üldözött kemény szerekhez. Gondoljunk bele: egy fiatalember megiszik hat sört, két deci vodkát, elszív másfél doboz cigit egy házibulin, és telehányja a vécét. Jönnek a zsaruk, elviszik a barátait, akik elszívtak egy-egy spanglit, vele pedig nem törődnek, hisz nincs vele semmi baj. Rendőrtisztek sajtótájékoztatókon büszkélkednek azzal, hogy egy árva füves cigi miatt is képesek kiráncigálni nebulókat az iskolapadból, míg iskolabulikon, osztálykiránduláson fiatalok tömegei részegednek le tanári felügyelet mellett anélkül, hogy ez bárkit komolyabban érdekelne. Kétségtelen: bizonyos mértékig a könnyűdrog is egészségkárosító hatású, és a kezelési költségeket a társadalom fizeti. De az alkoholisták, nikotinfüggők orvosi ellátását, rokkantnyugdíját is a társadalom fizeti, mégse tiltják be a szeszt és a cigarettát. A megoldás az, hogy az egészségromboló élvezeti cikkek jövedéki adójába be kell építeni a társadalom- és nyugdíjbiztosítás pluszköltségeit is. Aki káros szenvedélye miatt többletterhet okoz a társadalomnak, az előre fizesse meg saját gyógykezelésének, betegsegélyezésének költségeit! Mondják, hogy a marihuánától egyenes út vezet a kemény drogok felé. Ez olyan, mintha azt állítanánk: az első pohár sörtől egyenes út vezet a krónikus alkoholizmusig. Kétségtelen, aki sört iszik, nagyobb az esélye az alkoholizmusra. Csakhogy a sör és a pálinka alapanyaga ugyanaz az alkohol, csak a koncentráció foka más. Könnyű átszokni a hígról a töményre. A marihuána és a heroin viszont két teljesen különböző dolog. Az egyik organikus (természetes), a másik szintetikus (mesterséges) drog. Más az előállítási módjuk, a szervezetre gyakorolt hatásuk. A marihuána és a heroin károsító hatása között sokkal nagyobb a különbség, mint a söré és a pálinkáé között. Ha valaki mindennap megiszik négy üveg sört, az húsz év múlva ugyanúgy májzsugorban hal meg, mint aki másfél deci vodkát gurít le esténként. Aki viszont naponta elszív egy füves cigit, az nem jár ugyanúgy, mint aki ugyanolyan gyakorisággal heroint lő be magának. A marihuánát gyakorlatilag lehetetlen úgy túladagolni, mint a heroint. A generális tiltás nemhogy javítana, inkább ront a helyzeten. Mert miről hall a fiatal az ISM iskolákba küldött embereitől? Általában „a" kábítószerekről. Arról, hogy mindegyik egyformán szörnyű, ezért mindegyiket tiltani kell. Aztán kipróbálja a marihuánát, tapasztalja, hogy az nem is olyan szörnyű, könnyen abba lehet hagyni. Vagy elhiszi, hogy minden drog egykutya, s akkor a heroin se lehet olyan szörnyű, vagy egyáltalán nem hisz el semmit abból, amit az „okosok" mondanak. Ez a bumerángeffektus. A boltban kapható marihuánás cigarettára ugyanúgy rá lehetne írni, hogy káros az egészségre. A fiatal tudná: ha ezt szívja, károsítja az egészségét, de nem lesz pszichopata emberroncs, mint a herointól. A lágy drogok engedélyezésével párhuzamosan a kemény szerek terjesztőinek büntetését akár fel is emelhetnék.

A marihuána és a heroin károsító hatása között sokkal nagyobb a különbség, mint a söré és a pálinkáé között.

A drogprobléma józan és higgadt rendezését rendkívül megnehezíti a jobboldali hisztériakampány. A választási kampány első fordulójának finisében A Hét március 31-i adásában meg nem nevezett szakemberekre hivatkozva állították: „öreg alkoholista van, öreg drogos nincs". Hazugság. A hatvanas években rendszeresen füvező művészek, rockzenészek, extravagáns intellektuelek sokasága éli békés nyugdíjas éveit. A riportban Sineger Eleonóra, a Magyar Addiktológiai Társaság elnöke azt állította, hogy Magyarország azután vált a kábítószer-kereskedelem tranzitországából célországgá, amikor hoztak egy olyan rendelkezést, mely szerint kábítószerből csak a halálos dózis százszorosa tekinthető „kereskedelmi" mennyiségnek és ily módon büntetendő tételnek. Ez durva torzítás. A Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiuma 1995 márciusában hozta meg a drog „fogyasztói" és „kereskedelmi" mennyiségéről szóló 155-ös számú állásfoglalását a Magyar Narkológiai Társaság szakvéleménye (!) alapján. Magyarország ekkor már évek óta célország volt. 1993 őszén, az Antall-kormány által rendezett Drog és politika című nemzetközi konferencián a híres pszichiáter, Grezsa Ferenc is kijelentette: az elmúlt években „a nemzetközi drogkereskedelemben tranzit«-ból »cél«-országgá váltunk".

Lanczendorfer Erzsébet, a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége győri szervezetének elnöke egy nyilatkozatában azt állította, hogy az MSZP célja „a drogok és a drogfogyasztás legalizálása". Ez többszörösen aljas rágalom. A kormányváltó erők csak a drogfogyasztást büntetni rendelő jogszabályt törölnék el, a kábítószerek forgalmának engedélyezése nem szerepel a programjukban. Vannak liberális értelmiségiek, polgárjogi aktivisták, akik a liberalizációt szorgalmazzák, de ők is szigorúan csak egyes, fizikális dependenciát nem okozó könnyűdrog-fajták korlátozott legalizálására gondoltak.

A távozó kormányt drogügyben nem a humánum és a racionalitás, hanem doktriner ideológiák vezérelték. Orbán Viktor a korteskedés hevében fölmelegítette azt a teológiai igényű megállapítást, miszerint, aki egyszer beleszívott egy füves cigibe, „az az ördöggel cimborál". A Sátán ügynöke tehát. Ezek szerint a Sátán ügynöke lenne Michael Bloomberg, New York polgármestere, Bill Clinton, Newt Gingrich, a képviselőház volt (ultrakonzervatív) elnöke, Al Gore exalelnök és George Pataki, New York állam jelenlegi kormányzója.

„Válaszd az életet...!" címmel konferenciát szervezett az ISM a négy „történelmi egyház" részvételével. A kisegyházakat kirekesztették, pedig sok fiatal van, aki ezek valamelyikében szokott le a drogról. Metodista, adventista, pünkösdista gyülekezetekben. A konferencián Topolánszky Ákos a Magyar Nemzet tudósítója szerint „ismertetett egy kutatást, amely szerint éppen Európa legvallástalanabbnak számító országai, így például Anglia és Csehország a legfertőzöttebbek a drogfogyasztás tekintetében". Nos, Európa egyik legvallásosabb országa, Lengyelország a világ második legnagyobb amfetamingyártója. A kábítószeresek száma a kilencvenes évek derekára elérte itt a 300 ezer főt, s a lengyel drogpiac olyan jól működik, hogy Nyugatról megindult Varsó felé a narkóturizmus. A vidékies, gyengén iparosodott, színkatolikus Portugáliában szintén nő a heroinélvező fiatalok száma. Az erősen vallásos Latin-Amerikában igencsak elterjedt az amfetaminok használata. A bigottan vallásos kolumbiai paraszt szívbaj nélkül termeszti a kemény drogok növényi alapanyagait, mert ráviszi a szükség. A fanatikus iszlámhívő tálib hitharcosoknak nem volt bűntudatuk amiatt, hogy kábítószert gyártottak. Holott előállítani, mást tönkretenni vele nagyobb bűn, mint ha csak fogyasztanánk. A drogterjesztő maffiák olasz, latin-amerikai, szláv keresztapáinak templomjáró vallásossága közismert tény.

Félő, hogy az egyházak – kicsik és nagyok egyaránt – a drogkezelést hittérítő misszióval vegyítik. Ez pedig etikai problémákat vet fel. Tegyük fel, hogy egyházi hajléktalanmenhely vezetője vagyok. Befogadok egy fedél nélkülit, ételt adok neki. Utána pedig felszólítom, unszolom, hogy jöjjön imádkozni. A szerencsétlen ember a hála kényszeréből, udvariasságból, félelemből, hogy holnap esetleg nem kap ételt és menedéket, nem meri visszautasítani az unszolást. Színlel, hogy ne rakják ki az utcára.

Képzeljük el ugyanezt egy tudatzavarban szenvedő drogfüggőnél, aki kapaszkodik minden szalmaszálba. Ilyen állapotban természetes, hogy nem tudja önállóan, szabad akarattal meghatározni viszonyát a hithez. Megfontolandó, hogy az egyházak a drogmegelőzést teljesen válasszák el a hitélettől. Ne legyen az az érzésünk, hogy nem csupán betegek gyógyításáról, hanem hívők toborzásáról van szó. A toborzással, a térítéssel önmagában természetesen nincs semmi baj, ha ép idegállapotú, döntésképes emberek és nem tudatzavaros, befolyásolható betegek közt zajlik.

Sajnos van példa arra, hogy a vallásos gyülekezetek összekapcsolják a gyógyítást a térítéssel. Bereczki Sándorné, a kormány drogügyi felfogását támogató keresztény Emberbarát Alapítvány titkára egy interjúban tagadta, hogy gyógyítás közben térítenének. Szerinte „az alapítvány szociális, és nem felekezeti. A spirituális terápia lényege, hogy higgyen a beteg a gyógyulásban, a terapeutájában. A vallás személyes ügy, nem lehet intézményesen előírni". Ennek némiképp ellentmond, hogy az alapítvány a maga által közzétett hitvallásában az szerepel, hogy alkohol- és drogfüggőket gyógyít „evangelizációs keresztyén módszerrel"... Bizony ezen a területen is ideje lenne szétválasztani az egyházat és az államot, a világnézetet és a szakmai tevékenységet.

Papp László Tamás
újságíró

– Ugyan már, tannőkérem, dehogyis füves cigi... Suliban?! MARABU RAJZA

Ellen-polgári-forradalom

Az idei választások arról is szóltak, hogy a dolgoknak úgy általában helyükre kell kerülniük. A kokárda a nemzeti ünnep szimbóluma, és ne a választási harc inverz stigmája legyen. A „Ria, ria, Hungária!" a stadionban segítse győzelemre a magyar csapatot, és ne sajátíthassa ki az egyik politikai párt tábora, éppen a nemzet másik fele ellen hergelve önmagát. A történelem szereplőiről a történészek mondjanak véleményt, múltunk alakítóit ne használják fel, ne használják ki a jelen csatározásai érdekében.

Dr. Kende Péter újságíró *Szobor egy gyilkosnak?* című írása (április 22.) a legjobbkor jelent meg, hogy felhívja a figyelmet a választáson elutasított pökhendi és dilettáns magatartás továbbélésének veszélyére. Arra, hogy ötvenhat továbbra is a nemzet megosztásának eszköze maradhat, ahelyett, hogy a nemzeti egység kovásza lenne. Kende a Tóth Ilonának szobrot állíttató Dávid Ibolyát és Pokorni Zoltánt vette célba, de nyilával mást, másokat is eltalált.

Kende a címben is kiemelten gyilkosnak állítja az 1957-ben kivégzett medikát, akit véleménye szerint nem lett volna szabad rehabilitálni, vagyis halálos ítélete helyes volt. Amikor szélsőséges rendőrségi naturalizmussal meséli újra az 1956 novemberében történteket (az igazi történetet?), amikor a Tóth Ilona megbélyegzésére leginkább alkalmas passzusait citálja a bírósági iratoknak, amikor az 1990-ben eljáró bíróság állásfoglalását egybecsúsztatja az 1957-es verdiktt el, akkor az „ellenforradalmi rémtettek" megtorlásának jogosságát sulykoló egykori Fehér könyvek stílusát és módszerét idézi. Nem véletlenül Ezerkilencszázötvenhét a címe a Magyar Nemzet egyik válaszcikkének.

Kende Péter a dilettánsok bátorságával foglal állást egy olyan ügyben, amelyben a szakemberek több mint tízéves kutatás után sem tudtak konszenzusra jutni. Nem zavarja, hogy mit sem tud a kádári megtorló apparátus működési mechanizmusáról; hogy Tóth Ilonát már csak azért sem lehetett volna elítélni előre megfontolt emberölés, tehát gyilkosság vádjával, mert nem állt rendelkezésére idő az előzetes megfontoláshoz, a premeditációhoz; s hogy 1990-ben számos elítélttől tagadták meg ítéletének semmissé nyilvánítását, akiknek később sikerült tisztázni jogszerűen a múltját; hogy 1956-ban nem népfelkelés, hanem forradalom és szabadságharc zajlott Magyarországon; hogy a bíróságnak nem volt célja felderíteni Kollár István kapcsolatát az államvédelemmel, s szerepét a november 4-ét követő hetek eseményeiben, így felelőtlenség kijelenteni, hogy „teljesen ártatlan" volt; s hogy nem lehet „kérlelhetetlen erkölcsi tartású"-nak nevezni azt az orvost (Kelemen Endrét), aki segédkezett emberek kivégzésében... stb.

Szoborral vagy szobor nélkül: Tóth Ilona meghatározó szimbóluma az ötvenhatos forradalomnak, akár részt vett nyolcvan felkelő egyidejű letartóztatásának harmadnapján egy államvédelmisnek, kémnek tudott férfi megölésében, akár nem. Bírósági eljárásnak álcázott meghurcolása és elítélése kitörölhetetlen része az 1956-os megtorlásnak. A nemzet emlékezetében alakja egybeforrt a forradalom és szabadságharc minden bitóra juttatott neves és névtelen hősének képével. Aki őt támadja, az óhatatlanul támadja a többi kivégzettet és bebörtönzöttet, a ma is élő egykori résztvevőket, mindazokat, akik kegyelettel őrzik és ápolják ötvenhat emlékét, akár egyetértenek a pártelnökök szoboravatásával, akár nem. Az elmúlt négy évben az ötvenhat körüli csatározások, a forradalom és szabadságharc félreértelmezésére és kisajátítására irányuló törekvések fontos részét képezték a nemzet megosztásának. Kende tápot adott a Fidesz suttogó propagandájának, miszerint ezentúl ismét minden másképp lesz a magyar múltban. Kende cikkére hivatkozva lehet riogatni, hogy a „polgári forradalmat" ismét ellenforradalommá fogja minősíttetni a szocialista vezetésű kormány, ismét félnie kell minden ötvenhatosnak. Nem vezet jóra, ha az egyik rosszat egy másikkal cseréljük fel. Nem vezet jóra, ha az egyik féligazságot a másikkal váltjuk fel.

Az 1956-os forradalom nem a polgárok polgári forradalma volt, jóllehet egyes résztvevői a polgári demokrácia megteremtését óhajtották. Az 1956-os forradalom résztvevői nem gyilkosok voltak, jóllehet a harc számos halálos áldozatot követelt. Az 1956-os forradalom és szabadságharc nem lehet sanda politikai célok eszköze, csak a nemzeti hagyomány része. Az írástudók felelőssége, hogy az elmúlt négy év dilettáns történelemhamisításainak helyére ne állhasson egy ellenkező előjelű dilettantizmus.

Szakolczai Attila
történész